

Jeugdportfonds: half jaar cijfers 2010

in opdracht van Jeugdportfonds, Amsterdam

Dorine Collard

© *W.J.H. Mulier Instituut*
's-Hertogenbosch, Augustus 2010

*W.J.H. Mulier Instituut
Centrum voor sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek*

*Postbus 188
5201 AD 's-Hertogenbosch*

*t 073-6126401
f 073-6126413
e info@mulierinstituut.nl
i www.mulierinstituut.nl*

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding en methode	7
2. Resultaten	9
2.1 Aanvragen bij het Jeugd sportfonds	9
2.2 Status van de aanvragen	9
2.3 Herkomst van de aanvragen	10
2.4 Intermediairs	12
2.5 Kinderen die kunnen sporten met hulp van het Jeugd sportfonds	12
2.6 Sporten die worden aangevraagd	13
3. Conclusies	17
4. Literatuurlijst	19

Samenvatting

Deelnemen aan lichamelijke activiteiten en sport vergroot niet alleen de gezondheid van kinderen maar kan ook zorgen voor maatschappelijke binding. Sport is één van de plekken waar kinderen opgroeien, opgevoed worden en hun talenten kunnen ontwikkelen. Echter niet alle kinderen kunnen aan sport doen. Kinderen die gemotiveerd zijn om te sporten maar dit niet kunnen, kunnen via het Jeugdsportfonds een sportkans krijgen. Kinderen tot 18 jaar die in gezinnen leven met weinig geld kunnen in aanmerking komen voor ondersteuning.

Om inzicht te krijgen in de hoeveelheid aanvragen bij het Jeugdsportfonds, de status van de aanvragen, de herkomst van de aanvragen, de doelgroep van het Jeugdsportfonds en de hoeveelheid aanvragen per sporttak is een analyse uitgevoerd op het databestand van het Jeugdsportfonds van 1 januari 2010 tot 30 juni 2010.

Het blijkt dat er in de eerste zes maanden van 2010 11.336 aanvragen zijn geweest bij het Jeugdsportfonds. Opvallend is dat in de maand maart het aantal aanvragen twee keer zo hoog is als in de andere maanden. Uit de status van de aanvragen blijkt dat 76 procent van de kinderen waarvoor een aanvraag is gedaan ook de mogelijkheid krijgt te gaan sporten op een club.

De kinderen waarvoor een aanvraag wordt ingediend wonen vooral in zeer sterk en sterk stedelijke gebieden en bijna een kwart van de kinderen woont in een aandachtswijk. Het blijkt dat Stichting Leergeld, (jeugd)zorginstellingen, gemeenten en scholen de organisaties zijn die de meeste aanvragen stuurt. De gemiddelde leeftijd van de kinderen is 11 jaar en er komen vooral veel aanvragen binnen voor jongens. Het aantal aanvragen voor meisjes is relatief laag. Bij het Jeugdsportfonds komen de meeste aanvragen binnen om deel te nemen aan zwemlessen, voetbal en vecht- en verdedigingssporten.

1. Inleiding en methode

Bewegen is gezond. De laatste jaren is er veel aandacht voor de effecten van lichaamsbeweging, zoals sporten, op de gezondheid. Er is veel onderzoek verricht naar de positieve effecten van lichaamsbeweging bij volwassenen. Onderzoek naar de effecten van lichaamsbeweging op de gezondheid van kinderen en jongeren is echter nog redelijk recent. Het is gebleken dat er een aantal voordelen zijn van lichaamsbeweging voor kinderen (Boreham, 2010).

Ten eerste heeft bewegen een positief effect op de gezondheid van het kind (Breedveld & Tiessen-Raaphorst, 2006). Er zijn bij kinderen positieve effecten van sport en bewegen op lichaamsgewicht, lichaamsvetpercentage en botdichtheid. Door regelmatig te bewegen kunnen verschillende aandoeningen zoals overgewicht (Ness et al. 2007), hart- en vaatziekten (Twisk et al, 2000; Andersen et al, 2006; Ferreira et al 2007) en osteoporose (Khan et al. 2000; Hind & Barrows, 2007) voorkomen worden. Ten tweede heeft bewegen tijdens de jeugd een gunstig effect op de gezondheid als men volwassen is (Breedveld & Tiessen-Raaphorst, 2006).

Bijvoorbeeld wanneer door bewegen op jeugdige leeftijd een hogere botdichtheid wordt bereikt, is het risico op osteoporose op latere leeftijd kleiner.

Ten derde lijkt het dat kinderen die tijdens hun jeugd actief zijn, op latere leeftijd ook actief zijn. Bovendien zijn er aanwijzingen dat lichaamsbeweging een positief effect heeft op onder andere coördinatie, reactievermogen, gemoedstoestand, zelfvertrouwen en zelfwaarde van kinderen (WHO).

Bewegen en sport hebben dus een positief effect op de gezondheid van kinderen. Maar hoeveel moet een kind bewegen om gezond te blijven? In Nederland is hiervoor een norm opgesteld: de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Voor de jeugd (jonger dan 18 jaar) luidt de norm: dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal tweemaal per keer gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijk fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie).

Deelnemen aan lichamelijke activiteiten en sport vergroot niet alleen de gezondheid van kinderen, maar kan ook zorgen voor maatschappelijke binding. Sport is één van de plekken waar kinderen opgroeien, opgevoed worden en hun talenten kunnen ontwikkelen. Voldoende sport en beweging zorgen voor betere schoolprestaties en minder schooluitval. Tevens kunnen jongeren bij een sportvereniging al vroeg kennis maken met actieve participatie en vrijwilligerswerk. Verder kan sport bijdragen aan de integratie van achterblijvende of kwetsbare groepen (VWS, 2008).

Sporten is dus heel belangrijk voor kinderen. Echter niet alle kinderen kunnen aan sport doen. Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) komen indicaties naar voren dat armoede leidt tot sociale uitsluiting van kinderen, in die zin dat zij bijvoorbeeld om financiële redenen minder vaak deelnemen aan sportactiviteiten (Jehoel-Gijsbers, 2004).

In 2008 is 33% van de bijstandskinderen, 47% van de “arme” kinderen¹ en 59% van de “niet-armen”² lid van een sportclub. Het blijkt dat 77% van de bijstandskinderen die nu niet op een

¹ “arm” is huishoudinkomen < 120% van sociaal minimum zonder bijstandsuitkering

sport zitten wel op een sport zou willen. Dit zelfde geldt voor 71% van de “arme” kinderen (Jehoel-Gijsbers, 2009).

Kinderen die gemotiveerd zijn om te sporten, maar dit niet kunnen, kunnen via het Jeugdsportfonds een sportkans krijgen. Het motto van het Jeugdsportfonds is ‘alle kinderen moeten kunnen sporten!’. Kinderen tot 18 jaar die in gezinnen leven met weinig geld kunnen in aanmerking komen voor ondersteuning (www.jeugdsportfonds.nl). Het Jeugdsportfonds bestaat sinds 2003 en heeft al een grote groep kinderen, die buiten hun schuld niet kunnen sporten, een sportkans geboden.

Om inzicht te krijgen in de hoeveelheid aanvragen bij het Jeugdsportfonds, de status van de aanvragen, de herkomst van de aanvragen, de doelgroep van het Jeugdsportfonds en de hoeveelheid aanvragen per sporttak is een analyse uitgevoerd op het databestand van het Jeugdsportfonds van 1 januari 2010 tot 30 juni 2010.

² “niet-arm” is huishoudinkomen > 120% van sociaal minimum

2. Resultaten

2.1 Aanvragen bij het Jeugdsportfonds

In de eerste 6 maanden van het jaar 2010 zijn in totaal 11.336 aanvragen binnen gekomen bij het Jeugdsportfonds. Als we kijken naar de verdeling van deze aanvragen over de verschillende maanden blijkt dat er in de maand maart ongeveer twee keer zoveel aanvragen zijn geweest dan in de andere maanden. Het aantal aanvragen in de maand maart was 3.466. In de andere maanden zijn er gemiddeld rond de 1.500 aanvragen per maand. Op dit moment is het niet mogelijk om aan te geven waarom er in de maand maart zoveel aanvragen zijn geweest. Dit is mogelijk een punt wat met de consultants overlegt zou kunnen worden. In tabel 2.1 staat het aantal aanvragen per maand beschreven.

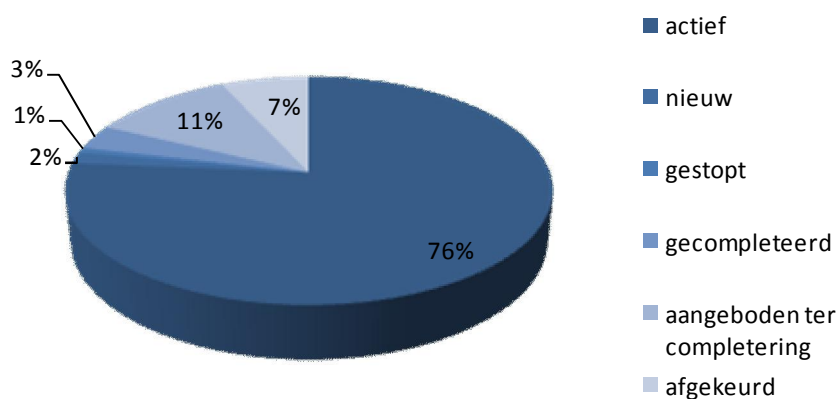
Tabel 2.1 Aantal aanvragen per maand in het jaar 2010

Maand 2010	Aantal aanvragen	Percentage aanvragen
januari	1455	13
februari	1380	12
maart	3466	31
april	1717	15
mei	1359	12
juni	1959	17
Totaal	11336	100

2.2 Status van de aanvragen

Het Jeugdsportfonds ontving tot nu toe in dit jaar 11.336 aanvragen voor een subsidie om te kunnen sporten. Wat gebeurt er vervolgens met deze aanvragen? Uit de analyse van de gegevens blijkt dat het overgrote deel (76%) van de aanvragen geaccepteerd wordt, wat ertoe leidt dat het kind actief kan deelnemen aan de sport van zijn/haar keuze. Slechts zeven procent van de aanvragen wordt afgekeurd. De redenen voor een afkeuring zijn niet direct uit het databestand te halen. Hiervoor zal een aanvullende analyse moeten worden uitgevoerd. Figuur 2.1 geeft weer wat de status is van de 11.336 aanvragen die er tot nu toe in 2010 zijn geweest.

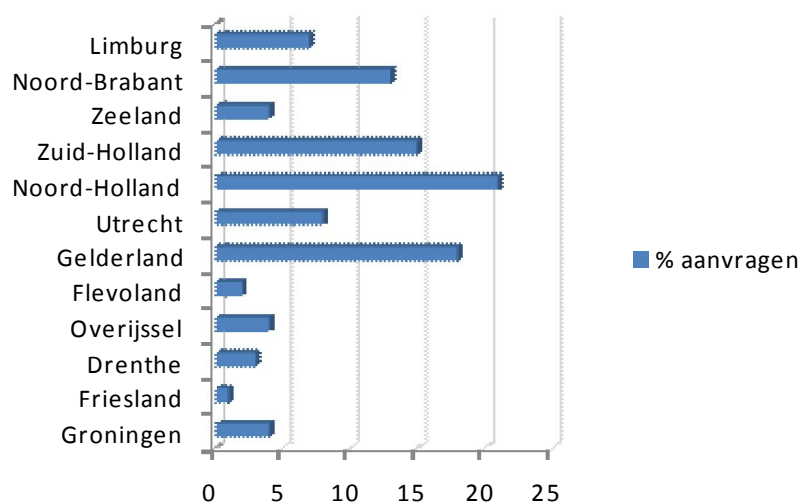
Figuur 2.1 Status van de aanvragen

2.3 Herkomst van de aanvragen

Opvallend is dat de aanvragen die bij het Jeugdsportfonds worden gedaan voor een groot deel aangevraagd worden voor kinderen die wonen in de provincies Noord-Holland, Gelderland, Zuid-Holland en Noord-Brabant. Minder dan vijf procent van de aanvragen worden gedaan voor kinderen die wonen in de provincies Zeeland, Flevoland, Overijssel, Drenthe, Friesland en Groningen. Figuur 2 beschrijft het percentage aanvragen per provincie.

Figuur 2.2 Aanvragen per provincie (in procenten)

In tabel 2.2 is het aantal aanvragen per provincie gerelateerd aan het aantal kinderen tussen de 0-19 jaar dat in de provincies woont. Het blijkt dat voor gemiddeld 0.25 procent van alle 0-19 jarige kinderen in een provincie een aanvraag wordt gedaan bij het Jeugdsportfonds. In de provincies Zeeland, Gelderland, Noord-Holland en Drenthe wordt voor meer dan 0.3 procent van alle 0-19 jarige kinderen een subsidie aangevraagd bij Jeugdsportfonds.

Tabel 2.2 Percentage kinderen dat een aanvraag doet bij JSF per provincie

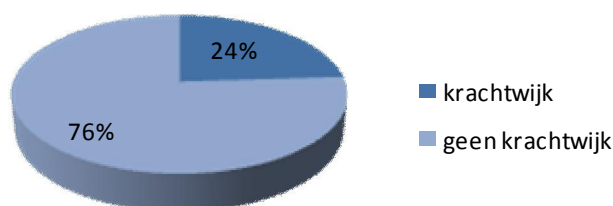
Provincie	Aantal aanvragen bij JSF	Totaal aantal kinderen 0-19 jaar (SCP)	% kinderen dat aanvraag doet bij JSF
Groningen	367	128415	0,29
Friesland	52	158567	0,03
Drenthe	413	116546	0,35
Overijssel	400	284466	0,14
Flevoland	145	110584	0,13
Gelderland	1784	488834	0,36
Utrecht	805	301467	0,27
Noord-Holland	2013	611572	0,33
Zuid-Holland	1390	830231	0,17
Zeeland	337	88736	0,38
Noord-Brabant	1228	575148	0,21
Limburg	692	239019	0,29

Opgemerkt moet worden dat bij het totaal aantal kinderen per provincie het gaat om alle kinderen en niet alleen om kinderen uit een gezin met een laag inkomen. Relatief gezien doen dus veel kinderen juist in deze provincies een aanvraag. De provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant scoren relatief gezien laag in vergelijking met het absoluut aantal aanvragen bij het Jeugdsportfonds.

Aanvullend hierop laat de data zien dat de aanvragen die bij het Jeugdsportfonds worden gedaan voornamelijk aanvragen zijn voor kinderen die in een zeer sterk stedelijk (36%) of sterk stedelijk gebied (32%) wonen. Er worden maar enkele aanvragen gedaan voor kinderen die in een weinig stedelijk gebied (8%) of een niet stedelijk gebied (6%) wonen. Deze gegevens zijn in lijn met de gegevens over het percentage aanvragen per provincie. In Noord-Holland, Gelderland, Zuid-Holland en Noord-Brabant bevinden zich veel grote steden. De overige provincies hebben een minder stedelijk karakter. De drie grote steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag kennen een relatief hoog percentage lage inkomens. In 2006 kende Nederland in totaal 135 gebieden met een sterke concentratie van armoede. Op acht gebieden na liggen deze gebieden met een sterke concentratie van armoede in een van de drie grote steden (CBS-rapportage).

Bijna een kwart (24%) van de aanvragen die worden gedaan zijn voor kinderen die in een krachtwijk wonen, ook wel een aandachtswijk genoemd (figuur 3). De aandachtswijken zijn de 40 probleemwijken die in 2007 door Minister Ella Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie bekend zijn gemaakt.

Figuur 2.3 Percentage aanvragen uit krachtwijken

Het gemiddelde percentage allochtonen in de wijken waar de kinderen (waarvoor een aanvraag wordt gedaan) wonen is 35 procent. Het percentage van 35 procent is hoger dan het landelijke percentage allochtonen in Nederland. Dit percentage is namelijk 20 procent (CBS, statline). Het gemiddelde percentage westerse allochtonen in de wijken waar de kinderen (waarvoor een aanvraag wordt gedaan) wonen is 10 procent. Dit komt overeen met het landelijke percentage westerse allochtonen van negen procent (CBS, statline). Echter het gemiddelde percentage niet-westerse allochtonen in de wijken waar de kinderen (waarvoor een aanvraag wordt gedaan) wonen is 25 procent. Dit blijkt een stuk hoger te zijn dan het landelijke percentage van 11 procent (CBS, statline).

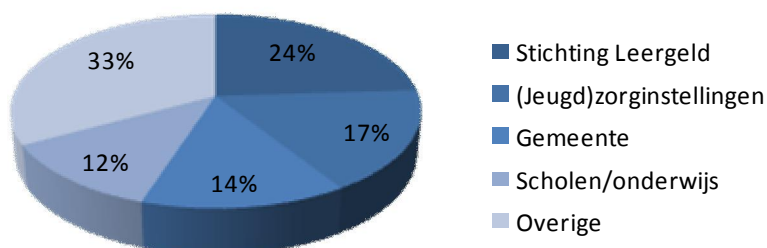
Er kan dus verondersteld worden dat in de wijken waar de kinderen wonen voor wie een aanvraag wordt gedaan meer allochtonen wonen dan gemiddeld in de wijken in Nederland. Opvallend is dat het percentage niet-westerse allochtonen in de wijken van de kinderen voor

wie een aanvraag wordt gedaan twee keer zo hoog is als het landelijke percentage niet-westerse allochtonen.

2.4 Intermediairs

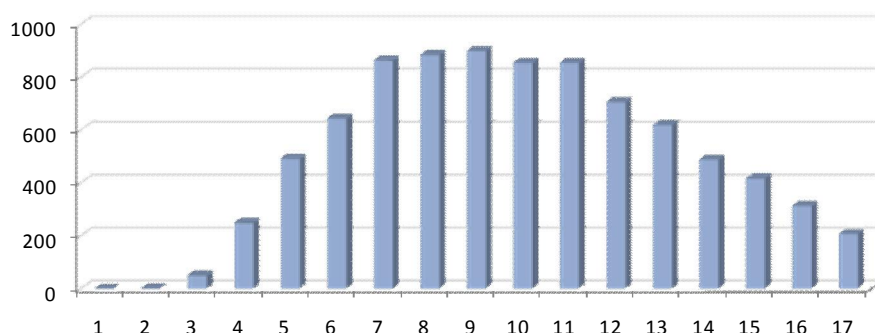
Om informatie te verkrijgen over via welke intermediairs de aanvragen bij het Jeugdsportfonds worden gedaan is een analyse gemaakt van de intermediairs die de aanvragen indienen. Intermediairs zijn professionals, die betrokken zijn bij de opvoeding, begeleiding of scholing van een kind. Alleen via de intermediairs kan een aanvraag worden gedaan bij het Jeugdsportfonds. Het blijkt dat 24 procent van de aanvragen bij het Jeugdsportfonds vanuit Stichting Leergeld wordt gedaan. Daarnaast wordt 17 procent van de aanvragen gedaan vanuit (jeugd)zorginstellingen. De gemeente en verschillende scholen zijn verantwoordelijk voor een ongeveer een kwart van de aanvragen, respectievelijk 14 en 12 procent. De overige aanvragen zijn verspreid over verschillende organisaties zoals onder andere sportsupport, maatschappelijke en sociale dienst, (jeugd)hulpverleners, combinatiefunctionarissen en ziekenhuizen of klinieken. Figuur 4 beschrijft het percentage aanvragen via intermediairs.

Figuur 2.4 Percentage aanvragen via intermediairs

2.5 Kinderen die kunnen sporten met hulp van het Jeugdsportfonds

Het aantal kinderen dat in de eerste helft van 2010 lid is geworden van een sportclub en dus is gaan sporten met hulp van een subsidie van het Jeugdsportfonds is 8.569. In Nederland wonen tussen de 350.000 en 400.000 kinderen in gezinnen die moeten rondkomen van een sociaal minimum. Het Jeugdsportfonds geeft per jaar een deel van deze kinderen (ongeveer 5%) een sportkans. De gemiddelde leeftijd van de kinderen is 11 jaar. Figuur 5 laat de spreiding zien van het aantal aanvragen bij het Jeugdsportfonds per leeftijd van de kinderen. De meeste aanvragen zijn voor kinderen in de leeftijdscategorie 7 tot en met 11.

Figuur 2.5 Spreiding aantal aanvragen (y-as) naar leeftijd (x-as)

Opvallend is dat de meerderheid van de aanvragen gedaan wordt voor jongens. Zesenzestig procent van de 8.569 kinderen die zijn gaan sporten in 2010 is een jongen. Daartegenover zijn er begin 2010 2.928 meisjes begonnen met sporten op een sportclub (34%). Over het algemeen is het percentage meisjes dat lid is van een sportclub even hoog als het percentage jongens. In de data van het Jeugdsportfonds blijkt dat er voor meisjes relatief weinig aanvragen zijn. De aanvragen bij het Jeugdsportfonds komen uit wijken waar het percentage niet-westerse allochtonen hoger is dan gebruikelijk. Dit is een mogelijke verklaring voor het relatief kleine aantal aanvragen voor meisjes. De sportdeelname onder allochtone meisjes ligt ver achter op die van autochtone meisjes (Frelief, 2010; Elling 2002).

2.6 Sporten die worden aangevraagd

Bij het Jeugdsportfonds kan voor kinderen die gemotiveerd zijn om te sporten een aanvraag worden gedaan om te sporten op een sportclub.

Tabel 2.3 Takken van sport waarvoor een aanvraag ingediend is bij Jeugdsportfonds

	Jeugdsportfonds Frequentie	Jeugdsportfonds Percentage
Solosport	3821	42
Atletiek	97	1.0
Auto/motorsport	0	0.0
Fitness/aerobics	415	4.4
Golf	0	0.0
Gymnastiek/turnen	458	4.8
Paardrijden	203	2.1
Schaatsen	19	0.2
Skeeleren, skaten	4	0.0
Toerfietsen, wielrennen, mountainbiken	9	0.1
Hardlopen, joggen, trimmen	1	0.0
Wandelsport, nordic walking	0	0.0
Zeilen, roeien, kanoën, surfen	7	0.1
Zwemmen	2608	27.5

Duosporten	2191	24
Badminton	79	0.8
Squash	2	0.0
Tafeltennis	23	0.2
Tennis	201	2.1
Vecht- of Verdedigingssporten	1886	19.9
Teamsporten	3026	34
Basketbal	178	1.9
Handbal	35	0.4
Hockey	43	0.5
Korfbal	52	0.5
Softbal/Honkbal	135	1.4
Veldvoetbal	2440	25.7
Volleybal	83	0.9
Zaalvoetbal	60	0.6
Overige sporten	440	4.6

Uit de resultaten blijkt dat 42 procent van de kinderen een aanvraag doet om een solosport, zoals fitness, paardrijden en gymnastiek te gaan beoefenen. Vierendertig procent van de kinderen doet een verzoek om deel te nemen aan een teamsport zoals voetbal, basketbal en softbal. Een iets kleiner percentage (24%) wil een duosport gaan doen zoals badminton, tennis en vecht- of verdedigingssporten.

Tabel 2.3 laat de verschillende sporten zien waarvan kinderen lid zijn geworden met de hulp van het Jeugdsportfonds.

Uit de gegevens blijkt dat bij het Jeugdsportfonds de meeste aanvragen binnen komen om deel te nemen aan zwemlessen (28%). Daarnaast wil een grote groep kinderen graag met hulp van het Jeugdsportfonds voetballen op een sportclub (26%). De derde tak van sport waarnaar de vraag groot is, zijn vecht- en verdedigingssporten. Twintig procent van de aanvragen bij het Jeugdsportfonds zijn aanvragen om deel te nemen aan verschillende vecht- en verdedigingssporten. Daarna, met beduidend minder aanvragen, volgen gymnastiek/turnen, fitness/aerobics, paardrijden, tennis, basketbal en softbal/honkbal.

Opvallend is dat een groot deel van de aanvragen bij het Jeugdsportfonds aanvragen zijn voor zwemles. De grote vraag naar financiële steun voor zwemlessen is goed te verklaren. Uit onderzoek van Joel-Gijsbers (2009) blijkt namelijk dat slechts 63 procent van de bijstandskinderen een zwemdiploma heeft. Voor “niet-arme” kinderen blijkt dit percentage veel hoger, namelijk 88 procent. Van de allochtone kinderen uit niet-westerse landen heeft een relatief groot deel, ongeveer een kwart, geen zwemdiploma. Van de autochtone kinderen heeft slechts 10 procent geen zwemdiploma (Wisse et al., 2009; Breedveld en Tiessen-Raaphorst, 2006; Jehoel-Gijsbers, 2009).

Wanneer de percentages per sporttak uit de data van het Jeugdsportfonds vergeleken worden met OBIN-data³ blijkt dat het grote aantal aanvragen voor veldvoetbal niet verrassend is aangezien voetbal al sinds jaar en dag koploper is binnen de teamsporten. Opvallend is wel het grote aantal aanvragen bij het Jeugdsportfonds voor vecht- of verdedigingssporten. Dit is mogelijk te verklaren doordat de populatie van het Jeugdsportfonds waarschijnlijk een hoger percentage niet-westerse allochtonen telt. Niet-westerse allochtonen nemen vaker deel aan vecht- en verdedigingssporten dan autochtonen (Breedveld et al., 2008; Frelief, 2010).

³ Om het beweeg- en sportgedrag in Nederland te meten wordt er onder andere gebruik gemaakt van de Monitor Bewegen en Gezondheid. Deze module is een onderdeel van Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBIN).

3. Conclusies

Uit de data-analyse van het bestand van het Jeugdsportfonds zijn de volgende belangrijkste punten gebleken:

- In de eerste 6 maanden van 2010 zijn 11.336 aanvragen geweest bij het Jeugdsportfonds
- In de maand maart was het aantal aanvragen twee keer zo hoog als in de andere maanden.
- 76 procent van de kinderen waarvoor een aanvraag is gedaan krijgt door het Jeugdsportfonds ook de mogelijkheid te gaan sporten op een club.
- Slechts zeven procent van de aanvragen bij het Jeugdsportfonds wordt afgekeurd.
- De kinderen, waarvoor een aanvraag wordt ingediend, wonen vooral in zeer sterk en sterk stedelijke gebieden
- Bijna een kwart van de kinderen, waarvoor een aanvraag wordt ingediend, woont in een aandachtswijk.
- Het percentage niet-westerse allochtonen in de wijken waarin de kinderen wonen is hoog.
- Stichting Leergeld, (jeugd)zorginstellingen, gemeenten en scholen zijn de organisaties waar de meeste aanvragen van afkomstig zijn.
- De gemiddelde leeftijd van de kinderen die aankloppen bij het Jeugdsportfonds is 11 jaar. De meeste aanvragen zijn voor kinderen in de leeftijdscategorie 7 tot en met 11 jaar.
- Bij het Jeugdsportfonds worden vooral aanvragen gedaan voor jongens en weinig voor meisjes.
- Bij het Jeugdsportfonds komen de meeste aanvragen binnen om deel te nemen aan zwemlessen.
- Ook zijn er veel aanvragen bij het Jeugdsportfonds voor voetbal en vecht- en verdedigingssporten.

4. Literatuurlijst

- Andersen, L. B., Harro, M., Sardinha, L. B., Froberg, K., Ekelund, U., Brage, S., et al. (2006). Physical activity and clustered cardiovascular risk in children: A cross-sectional study (The European Youth Heart Study). *Lancet*, 368 (9532), 299–304.
- Boreham, C. & Riddoch, C. (2001). The physical activity, fitness and health of children. *J Sports Sci* 2001, 19: 915–929.
- Breedveld, K. & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage Sport 2006*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Breedveld, K., Kamphuis, C. & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2009). *Demografische kerncijfers per gemeente 2009*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2009). *Rapportage: Lage inkomsten, kans op armoede en uitsluiting 2009*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. Statline.
<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=37296ned&D1=0-2,25-30&D2=59-60&HDR=G1&STB=T&VW=T>.
- Elling, A. (2002). *Ze zijn er (niet) voor gebouwd: in en uitsluiting in de sport naar sexe en etniciteit*. Arko Sports Media Nieuwegein, W.J.H. Mulier instituut.
- Ferreira, I., Boreham, C. A., Twisk, J. W., Gallagher, A. M., Young, I. S., Murray, L. J., et al. (2007). Clustering of metabolic syndrome risk factors and arterial stiffness in young adults: The Northern Ireland Young Hearts Project. *Journal of Hypertension*, 25, 1009–1020.
- Frelier, M., & Breedveld, K. (2010). *Meedoen allochtone jeugd door Sport*. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.
- Hind, K., & Burrows, M. (2007). Weight-bearing exercise and bone mineral accrual in children and adolescents: A review of controlled trials. *Bone*, 40, 14–27.
- Jehoel-Gijbers, G. (2004). *Sociale uitsluiting in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Jehoel-Gijbers, G. (2009). *Kunnen alle kinderen meedoen? Onderzoek naar de maatschappelijke participatie van arme kinderen*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- www.jeugdportfonds.nl

Khan, K., McKay, H.A., Haapasalo, H., Bennell, K.L., Forwood, M.R., Kannus, P. & Wark, J.D. (2000). Does childhood and adolescence provide an unique opportunity for exercise to strengthen the skeleton? *Journal of Science and Medicine in Sport*, 3(2): 150-156.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2008). *De kracht van sport*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Ness, A. R., Leary, S. D., Mattocks, C., Blair, S. N., Reilly, J. J., Wells, J., et al. (2007). Objectively measured physical activity and fat mass in a large cohort of children. *PLoS Medicine*, 4 (3), e97.

Twisk, J.W., Kemper, H.C. & Mechelen, W. van (2000). Tracking of activity and fitness and het relationship with cardiovascular disease risk factors. *Medicine and Science in Sports and Exercise*,; 32(8): 1455-1461.

WHO: http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_young_people/en/index.html

Wisse, E., Elling, A., & Dool, R. van den (2009). *Ik wil dat mijn kind leert zwemmen, een onderzoek naar de factoren die de zwemvaardigheid beïnvloeden en de rol van allochtone ouders*. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.